

Pečovatel/pečovatelka (kód: 75-015-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Skupina oborů:	Pedagogika, učitelství a sociální péče (kód: 75)
Týká se povolání:	Pečovatel
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v právních a ostatních předpisech souvisejících s realizací pečovatelských služeb	3
Orientace v problematice stáří a stárnutí	3
Vedení rozhovoru s klientem s obtížemi v komunikaci	3
Zvládání technik manipulace s klientem se sníženou mobilitou	3
Poskytování pomoci a podpory při stravování klientů	3
Poskytování pomoci a podpory při oblékání klientů	3
Poskytování pomoci a podpory při úkonech osobní hygieny	3
Řešení nouzových situací	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 18.08.2021 do: 24.03.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v právních a ostatních předpisech souvisejících s realizací pečovatelských služeb

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost základů legislativy v sociálních službách	Písemné ověření
b) Prokázat znalost standardů kvality sociálních služeb	Písemné ověření
c) Prokázat znalost Listiny lidských práv a svobod a navazujících předpisů a aplikovat jejich principy při poskytování sociální služby	Písemné ověření
d) Prokázat základní znalost sociálních a zdravotních služeb a dávkových systémů pro seniory a OZP	Ústní ověření
e) Prokázat znalost práce s potřebami uživatele, principů spolupráce s rodinou a dalšími zdroji	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v problematice stáří a stárnutí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat změny, ke kterým dochází při stárnutí organismu	Ústní ověření
b) Popsat základní znaky a průběh syndromu demence	Ústní ověření
c) Objasnit zvládání základních problémových situací souvisejících se syndromem demence	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vedení rozhovoru s klientem s obtížemi v komunikaci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady metody vedení rozhovoru	Ústní ověření
b) Popsat zásady metody vedení rozhovoru s osobou se specifickým přístupem k informacím, se zaměřením na osoby se sluchovým, zrakovým postižením, se syndromem demence a osoby verbálně nekomunikující	Ústní ověření
c) Předvést rozhovor v modelové situaci za účelem poznání potřeb a vůle uživatele	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zvládání technik manipulace s klientem se sníženou mobilitou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat a okomentovat technické pomůcky pro umožnění mobility	Ústní ověření
b) Přesunout klienta se sníženou mobilitou z lůžka na vozík a zpět	Praktické předvedení
c) Předvést základy polohování klienta se sníženou mobilitou a prevence dekubitů	Praktické předvedení
d) Na základě obrazové dokumentace navrhnout úpravy domácího prostředí pro bezpečný pohyb klienta se sníženou mobilitou	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování pomoci a podpory při stravování klientů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat způsob provedení úkonu podání stravy u ležícího, imobilního klienta	Ústní ověření
b) Vyjmenovat a okomentovat technické pomůcky pro stravování	Ústní ověření
c) Předvést na figurantovi způsob vhodné podpory klienta při stravování v modelové situaci	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování pomoci a podpory při oblékání klientů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat a objasnit technické pomůcky pro oblékání klienta	Ústní ověření
b) Obléknout klienta se sníženou mobilitou (demonstrace na modelové situaci)	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Poskytování pomoci a podpory při úkonech osobní hygieny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat vhodné podmínky pro provádění úkonů osobní hygieny u mobilních a imobilních uživatelů (hygienu na lůžku)	Ústní ověření
b) Popsat základní pomůcky při inkontinenci a vysvětlit manipulaci s nimi	Ústní ověření
c) Předvést na figurině omytí na lůžku, včetně umytí vlasů	Praktické předvedení
d) Popsat provedení péče o dutinu ústní	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Řešení nouzových situací

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalosti první pomoci	Písemné a ústní ověření
b) Stanovit vhodný postup při řešení nouzové situace	Písemné a ústní ověření
c) Na figurině předvést poskytnutí první pomoci při zástavě dechu	Praktické předvedení
d) Na figurině předvést postup při řešení situace po pádu uživatele s podezřením na zlomeninu krčku stehenní kosti	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením ve smyslu §116 odst. 4) zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění.

Písemná část zkoušky

Písemná část zkoušky probíhá formou testu a formou písemného vypracování zadaného úkolu.

I. Testová forma

Ověření formou testu se týká kompetencí:

Orientace v právních a ostatních předpisech souvisejících s realizací pečovatelských služeb

- Prokázat znalost základů zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. v platném znění v rozsahu § 1-6 a § 6 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, v platném znění
- Prokázat znalost standardů kvality v sociálních službách, zejména SQSS č.1, 2, 5, 6, 7, 8, 14
- Prokázat znalost Listiny lidských práv a svobod a navazujících předpisů a aplikovat jejich principy při poskytování sociální služby

Řešení nouzových situací

- Prokázat znalosti první pomoci

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnotícího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

Orientace v právních a ostatních předpisech souvisejících s realizací pečovatelských služeb

A. Testy pro jednotlivé uchazeče budou generovány z dostatečně velkého souboru minimálně 100 otázek, aby bylo umožněno řádově několik různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že musí být plněny následující podmínky:

B1 Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:

Procentuální zastoupení jednotlivých kritérií v testu :

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. a vyhláška 505/2006 Sb. 10 %

Standardy kvality v sociálních službách 60 %

Listina lidských práv a svobod a navazující předpisy 20 %

Sociální a zdravotní služby a dávkové systémy 5%

Práce s potřebami klienta 5%

B2 Pro jednotlivé vygenerované testy: Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) stanovený počet otázek:

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. a vyhláška 505/2006 Sb. 10 otázek

Standardy kvality v sociálních službách 20 otázek

Legislativa spojená s lidskými právy 10 otázek

Sociální a zdravotní služby a dávkové systémy 5 otázek

Práce s potřebami klienta 5 otázek

B3 Pro úspěšné splnění požadavků testu: Za úspěšné splnění testu se považuje 30 správně zodpovězených otázek s

tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Zadání: Ze souboru 100 otázek bude pro každé z 5 kritérií vygenerován výše stanovený počet otázek. Ke každé otázce budou nabídnuty 3 možné odpovědi. Vždy pouze jedna bude správná.

Vyhodnocení: Uchazeč získá za každou správnou odpověď 1 bod, tedy lze získat maximálně 50 bodů.

Kompetence **Řešení nouzových situací**, kritérium a) Prokázat znalosti první pomoci

Testy pro jednotlivé uchazeče budou generovány z dostatečně velkého souboru minimálně 40 otázek, aby bylo umožněno řádově několik různě sestavených testů.

Zadání: Test bude sestávat z 15 otázek. Pro ověření kritéria bude muset být správně zodpovězeno 10 otázek. Ke každé otázce budou nabídnuty 3 možné odpovědi. Vždy pouze jedna bude správná.

Vyhodnocení: Uchazeč získá za každou správně zodpovězenou otázku 1 bod, tedy lze získat maximálně 15 bodů.

II. Písemné a ústní ověření

Týká se kompetence **Řešení nouzových situací**, kritérium: b) Stanovit vhodný postup při řešení nouzové situace. Účastník si vylosuje jedno téma z šesti možných variant zadání nouzové situace vzniklé při práci s klientem, během které by mohlo dojít k ohrožení života, zdraví nebo majetku klienta, jeho okolí nebo pečovatele (klient neotevívá, klient je agresivní, na klientovi byl spáchán trestný čin apod.), poté písemně zpracuje časový snímek postupu řešení situace. Limit pro písemnou část je 15 minut. Poté vysvětlí navržené řešení a odpovídá na otázky autorizované osoby. Vyhodnocení: za zpracování a ústní obhájení lze získat 0 - 5 bodů. Pro úspěšné splnění je potřeba získat alespoň 3 body.

Maximální počet bodů získaný v písemné části zkoušky je 70 s tím, že uchazeč musí být úspěšný v každé části písemné části zkoušky. (testová část 65 bodů, písemné ověření 5 bodů)

Praktická část zkoušky

Při ověřování kritérií formou praktickou je třeba přihlížet především ke znalosti souvisejících legislativních předpisů, provedení úkolu s důrazem na dodržování pravidel ochrany klienta, znalosti souvislostí a jejího použití. Je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu. Praktická zkouška je založena na řešení konkrétních situací formou kazuistik, kdy je popsána základní situace a řešení je realizováno formou předvedení na figurantovi nebo rozhovorem s figurantem, či ústním popisem řešení konkrétního úkolu.

Aktuální soubor kazuistik a modelových případů k ověřování kritérií obsahuje minimálně 25 kazuistik a modelových případů.

Zadání: Kritéria jsou ověřována formou praktického předvedení, případně s ústním ověřením

Týká se kompetenci:

- Vedení rozhovoru s klientem (nedoslýchavým, s demencí)
- Zvládnutí technik manipulace s klientem se sníženou mobilitou
- Poskytování pomoci a podpory při stravování klientů
- Poskytování pomoci a podpory při oblékání klientů
- Poskytování pomoci při úkonech osobní hygieny

U kompetence **Vedení rozhovoru s klientem s obtížemi v komunikaci** se klientem s obtížemi v komunikaci rozumí např. osoba nedoslýchavá, osoba s demencí apod.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci. Jeden ze členů zkušební komise bude zároveň sloužit jako figurant při praktickém způsobu předvedení.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou v oborech Sociální péče - pečovatelská činnost a Sociální činnost - sociální pečovatelství uvedených v příloze vyhlášky 505/2006 Sb. a nejméně 5 let praxe v poskytování terénních služeb sociální péče.
- b) Vyšší odborné vzdělání v oblasti sociální péče a nejméně 5 let praxe v poskytování terénních služeb sociální péče.
- c) Vysokoškolské vzdělání v oblasti sociální péče a nejméně 5 let praxe v poskytování terénních služeb sociální péče.
- d) Osoby, které získaly odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a nejméně 5 let praxe v poskytování terénních služeb sociální péče.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo práce a sociálních věcí, www.mpsv.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- a) prostory – učebna nebo kancelářské prostory
- b) inkontinenční pomůcky, podložka do postele, jednorázová žínka, umyvadlo, ručník, mýdlo, hřeben, polohovací postel se stravovacím stolem, chodítko, talíř, příbor, kalhoty, tričko nebo svetr, kompresní punčochy, ochranné rukavice, židle, invalidní vozík, košile nebo svetr, fotografie nebo nákresy bytu, pomůcky při stravování
- c) ostatní pomůcky nezbytné pro práci komise a činnost uchazeče (psací potřeby a papíry pro zkoušené i pro autorizovanou osobu, dezinfekční prostředek na ruce a dezinfekční ubrousky na povrchy)
- d) figurína a figurant (jeden z členů hodnotící komise)
- e) ošetřovatelské lůžko

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 4 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška bude realizována v jednom dni. Celková délka písemné zkoušky jednoho uchazeče je 60 minut.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro veřejné služby a správu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

G centrum Tábor

Anima Čáslav

Pečovatelská služba Dvůr Králové nad Labem